

04.8.1990 14.

Ágætu konur!

Elin Æfons

Mér var falið að ræða hér örlítið um kosningar og kosningabaráttu.

Ekki veit ég hvort ég er rétta manneskjan að flytja framsögu um slíkt þar sem ég hef ekki verið með í umræðunni undanfarin þrjú ár og lítið fylgst með gangi mála um hvort eða hvernig viðhorf og málflutningur kvennalistakvenna hafi breyst. Nú, hafi ekkert breyst þá hvort þörf sé á breytingu eða hafi breytingar orðið hvort þær hafi verið til góðs.

Ég hef hins vegar, eins og sjálfsagt flestar ykkar, velt þessum hlutum talsvert fyrir mér ekki síst í ljósi þeirrar útkomu sem Kvennalistinn horfðist í augu við í bæjar- og sveitastjórna-kosningum s.l. vor. Margar spurningar hafa leitað á hugann þessu viðvígjandi. Við sumum finnst mér ég hafa fundið svör sem ég get sætt mig við en aðrar hafa reynst mér erfiðari. Því geri ég það með vilja að setja þessar hugleiðingar mínar upp í spurningaform í þeirri von að umræður geti skapast sem undanfari farsællar lausnar fyrir samtökin okkar.

Við höfum gjarna sagt að konur eigi svo margt sameiginlegt og kann það satt að vera en hins vegar er þjóðfélagsstaða okkar ákaflega misjöfn hvað viðkemur menntun, uppeldi og atvinnu. Þess vegna er

mjög mikilvægt fyrir okkur að skilja og gera okkur grein fyrir þeim mismun og þeirri mismunun sem á sér stað innan þess reynsluheims sem við alltaf vitnum til og sem við í upphafi byggðum Kvenna-listann á.

Hver er okkar sameiginlegi reynsluheimur. Hvað eiga ríkar konur og fátækar, ungar og gamlar, giftar og ógiftar, mæður og ekki mæður sameiginlegt? Stundum finnst mér það vera næsta lítið en þegar ég skyggnist dýpra finnst mér ég geta sameinað, það sameiginlega, í einu orði, kúgun. Allar, hver á sinn hátt, undirgöngumst við kúgun heima eða heiman, misjafnlega mikið en kúgun samt. Við sættum okkur við lægri laun á vinnumarkaðnum hvort sem við erum sáttar við það eða ekki og erum svo eins og útspýtt hundskinn við að uppfylla hinar ýmsu þarfir fjölskyldumeðlima okkar eða annarra á nótta sem degi. Það er hins vegar alltaf spurning hvaðan þessi kúgun er upprunnin, hvort hún er arfleifðin okkar eða hvort við getum skellt skuldinni eingöngu á karla. Peirri spurningu verður kannski seint svarað. En á hvorn vegin sem spurningunni er svarað þá er það ekki nóg. Það að höfða til sameiginlega reynsluheimsins nær ekki endilega til kvenna þegar í kosningabaráttu er komið.

Við verðum að gera okkur grein fyrir því að úrslit kosninganna á vori

komandi verða afdrifarík fyrir tilvist Kvennalistans.

Nú skulum við snúa okkur að kosningabaráttunni og velta því fyrir okkur hvaða þættir í umhverfinu hafa hugsanlega áhrif á framgang Kvennalistans í komandi kosningum?

Í fyrsta lagi eru það kjósendurnir.

Við verðum að gera okkur grein fyrir því til hvaða hóps við ætlum að höfða.

Getum við búist við að allir landsmenn kjósi okkur og eignum við að haga kosningabaráttunni samkvæmt því eða viljum við beina athygli okkar að þrengri hóp og haga málflutningi okkar og móta stefnumálin í samræmi við það. Eru það þá eingöngu konur eða ætlum við að höfða til karla líka?

Í öðru lagi eru það mótframboðin, frambjóðendur þeirra og hvað þeir eða þau hafa fram að færa. Við getum hvorki né megum vanmeta þá eða þau og verðum að fylgjast með þeirra málflutningi og áherslum og gjarnan hrósa þeim fyrir það sem vel er gert. Ekki síst þegar þeir eða þau tileinka sér mál Kvennalistans. Á þann hátt mundum við ef til vill skera okkur úr. Hefðin virðist vera sú að frambjóðendurnir þurfi að troða skóinn hver af öðrum og því skyldum við vera þátt-

takendur í þeim Hildarleik.

Í þriðja og síðasta lagi eru það fjölmíðlarnir. Spurningin er. Hvaða tækifæri gefa þeir og hvernig getum við nýtt þá á sem bestan og hagkvæmastan hátt.

Þeir gefa okkur óneitanlega tækifæri til að ná til kjósendanna og koma okkar mállefnum á framfæri við þá en til þess verðum við að bera okkur eftir björginni, hafa okkur meira í frammi, vera útnari og meira áberandi en við höfum verið.

Ef við hyggjum nú að okkar innra starfi þá eru þar ýmsir þættir þar sem við ættum ef til vill að endurskoða. Fyrst er til að taka samstarf kvennanna. Er starfið innan kvennalistans, mállefni og hvernig um þau er fjallað aðgengilegt fyrir allar konur sem við viljum höfða til og viljum að fylgi okkur að málum. Eða viljum við bara atkvæðin og svo að ákveðinn lokaður hópur ráði.

Hvernig stillum við á lista og fyrir hvern? Situr aldursdreifing, mismunandi starfsreynsla, menntun og/eða búseta í fyrirrúmi þegar ráðað er á lista? Er þetta þá eingögnu bundið við kjördæmið eða erum við að hugsa á landsvísu? Eigm við aðeins að tefla fram stefnumálum Kvennalistans eða eigm við líka og kennski ekki síður

að draga fram eiginleika frambjóðenda okkar sem einstaklinga.

Nú langar mig aftur að koma inn á fjölmíðlana. Það er löngu viðurkennt að þeir hafa sterk áhrif. Kjósandinn er mjög gagnrýnninn og það er gremjulegt að missa atkvæði út á klaufaskap. Sjónvarpið er ágengur og nærsýnn miðill og undirstrikar oft á tíðum það sem miður fer. Er þá rétt að hafa það sem stefnu okkar að senda alltaf óvanar, óundirbúnar konur til að vera í forsvari fyrir Kvennalistann.

Er ekki ástæða til að þjálfa frambjóðendur okkar í að koma fram í fjölmíðum og sérstaklega sjónvarpi með því að taka hverja aðra upp á myndband og leyfa okkur sjálfum og samstarfskonum okkur að gagnrýna fremur en láta kjósendum okkar það eftir?

Þá vil ég í örfáum orðum minnast á blaðaskrif. Verðum við ekki að reka af okkur slyðruorðið um að engan neista sé lengur að finna í Kvennlistanum.

Það hljótum við að gera með því að láta í okkur heyra. Það er svo önnur spurning, hvað við getum, eða viljum, leggja mikið á okkur til að boða fagnaðarerindið.

Hvort er t.d. áhrifameira að skrifa greinar í blöð eða standa tímunum saman við söluborð kannski höfum við líka tíma og þrek í hyoru

tveggja. Þetta eru spurningar sem við verðum alltaf að vera að spurja okkur.

Að endingu væri kannski vert að minnast örlítið á fjármál. Hvað á þetta allt að kosta og hvernig á að afla fjárins. Geta sömu konurnar sem halda heimili og vinna utan heimilis, sem skipuleggja baráttuna, skrifa greinarnar og þjálfa hver aðra í að koma fram sinnt fjáröflun með kökubakstri og torgsölu. Eða eignum við að taka víxil upp á óvissa framtíð. Hvernig væri að ræða þessi mál.